

Protocolul E.R.A.S. (E.R.A.S. = Enhanced Recovery After Surgery) in colecistectomia laparoscopica – revizie sistematică de literatură

Antonio Mihai Istrate^{1,2}, Dragos Serban^{2,3}, Horia Doran^{3,4}, Corneliu Tudor^{3,5}, Florin Bobirca^{3,4}, Dragos Davitoiu^{3,5}, Dan Dumitrescu^{2,3}, Andrei Popescu^{3,6}, Matei Popa Cherecheanu^{7,8}, Ciprian Tanasescu^{9,10}, Ion Motofei^{3,11}

¹Doctoral School, Carol Davila University of Medicine and Pharmacy Bucharest, Romania

²Fourth General Surgery Department, Emergency University Hospital Bucharest, Romania

³General Surgery Department, Carol Davila University of Medicine and Pharmacy, Bucharest, Romania

⁴Department of Surgery, Dr. I. Cantacuzino Clinical Hospital Bucharest, Romania

⁵First General Surgery Department, Emergency University Hospital Bucharest, Romania

⁶Second General Surgery Department, Emergency University Hospital Bucharest, Romania

⁷Department of Cardio-Thoracic Pathology, Carol Davila University of Medicine and Pharmacy Bucharest, Romania

⁸Department of Cardio-Vascular Surgery, Agrippa Ionescu Emergency Clinical Hospital Bucharest, Romania

⁹Faculty of Medicine, Lucian Blaga University of Sibiu, Romania

¹⁰Department of Surgery, Emergency County Hospital Sibiu, Romania

¹¹Department of General Surgery, Sf. Pantelimon Emergency Clinical Hospital Bucharest

Rezumat

Introducere/Scop: Recuperarea îmbunătățită după operație (ERAS) este un concept modern care își propune să îmbunătățească îngrijirea perioperatorie a pacientului prin implementarea unei abordări de echipă bazată pe dovezi, și centrată pe pacient. Această lucrare își propune să analizeze rezultatul, variațiile și limitele protocoalelor ERAS utilizate pentru colecistectomia laparoscopică.

Metode: Am efectuat o revizuire sistematică pe PubMed, Google Scholar, Web of Science pentru a documenta rezultatele aplicării diferitelor protocoale ERAS în colecistectomia laparoscopică (CL). După aplicarea criteriilor de includere și excludere, în analiza calitativă au fost incluse 8 lucrări, în total 1453 de pacienți care au fost operați prin colecistectomie laparoscopică. Protocoalele ERAS aplicate în aceste studii includ diverse măsuri pre, intra și post-operatorii menite să stimuleze recuperarea chirurgicală a pacienților și să le scurteze șederea în spital, fără a-i expune la întâlniri periculoase.

Rezultate: Pacienții supuși colecistectomiei laparoscopice în cadrul unui protocol specific ERAS s-au dovedit a avea niveluri mai scăzute de durere postoperatorie, greață și vărsături, fără o rată diferită de complicații postoperatorii. Rezultatele postoperatorii arată că ERAS-colecistectomia laparoscopică este o procedură fezabilă și sigură, care poate scurta recuperarea postoperatorie după LC.

Concluzii: Sunt necesare studii suplimentare pentru a stabili un consens cu privire la protocolul perioperator, înainte de implementarea ERAS pentru LC în rutina clinică.

Cuvinte cheie: recuperare îmbunătățită după intervenție chirurgicală (ERAS), colecistectomie laparoscopică, minim invazivă, durere postoperatorie, rezultate